

Ezerszázéves magyar-horvát kapcsolatok

Európában kevés nép történelmi sorsa fonódik úgy össze, mint a magyaroké és a horvátoké, 1100 éven át, a magyar honfoglalástól szinte napjainkig. A X. században az első ellentétek után, az utolsó Trpimirović házból származó horvát királyok és az első Árpádok alatt már jószomszédi és rokoni kapcsolatok szövődtek a két ország és a két dinasztia között. A horvát nemzeti királyi ház kihalása a magyar-horvát államközösség kialakulásához vezetett, amely az elkövetkező évszázadokban mindkét nép érdekeinek egyaránt megfelelt. Horvátország Szent István koronájának országai között nagyfokú *autonómiát* élvezett. Horvátok és magyarok együttes erővel küzdöttek a közös ellenségek, a tatárok, a törökök, a velenceiek ellen. A túlerőben lévő ellenség ellen folytatott élet-halálharc, majd az alkotmányos jogok védelmezése a *Habsburgok* abszolutista törekvéseivel szemben közel hozta egymáshoz a két – nyelvben ugyan különböző, de ugyanahhoz a kulturális-civilizációs körhöz tartozó – nemzetet. A magyarokat és a horvátokat az államközösség nyolcszáz éves fennállása során nemcsak gazdasági és politikai érdekek fűzték össze, hanem a kulturális és szellemi javak élénk cseréje is. A kölcsönös érintkezések a képzőművészetektől az irodalmon át a tudomá-

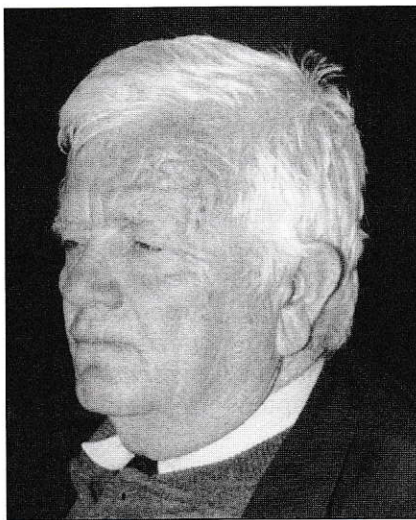
nyig egyaránt *gazdagították a horvát és a magyar kultúrát*. Erősítette a kapcsolatokat, hogy a tatárjárás alatt Horvátország és Dalmácia menedéket adott a magyaroknak, s a török háborúk idején Magyarország is ugyanezt tette a horvátokkal. (A magyar nép napjainkban is befogadta a horvát menekülteket.) A nemzetállami eszme és a nemzeti ideológiák a XIX. század folyamán megzavarták az addigi többnyire jó magyar-horvát viszonyt, és a Habsburgok Duna-menti államalakulatának széthullásakor a magyar-horvát államközösség megszűnését eredményezték. Ma, amikor Magyarország és Horvátország egyaránt független, a XIX. századi ellentétek már végképp a múlthoz tartoznak. Túl a mindennapos konkrét politikai és gazdasági együttműködésen, a jószomszédi viszony szempontjából mindkét nemzet számára fontos, hogy egymást jobban megismerjék, hogy megszabaduljanak a múlt századból származó előítéletektől és a kulturális érintkezések segítségével lerombolják mindazt, ami elválasztja őket. Csakis így válhatnak magyarok és horvátok a szabad európai népek közösségének teljes jogú tagjaivá. Kiállításunk a maga szerény eszközeivel – a két nép történelmi kapcsolatainak megismerése által – a kölcsönös és jobb megértéshez kíván hozzájárulni.

A szerző a pécsi JPTE horvát tanszékének munkatársa

Sokcsevits Dénes

A mohácsi Kanizsai Dorottya Múzeum 1975 óta gyűjti az itt élő horvátok népi kincseit is. Ez a munka, nyugodtan mondhatjuk, hogy igen sikeres volt. Összegyűjtöttünk tizenkétezer tárgyat, hangszalagokra rögzítettünk több mint harmincezer percnyi szájhangományt, fotótárunk részére, különböző helyszíneken húszezer filmkocka készült. A múzeumi munkának további eredménye egy állandó kiállítás, ami népi textíliákat és népművészeti tárgyakat mutat be. A népi kultúráról összeállított időszakos kiállításainkkal valamennyi jelentős város vendégei voltunk.

A múzeum rövid idő alatt hasznos és eredményes kapcsolatot épített ki a zágrábi Néprajzi Múzeummal és a Néprajzi Intézettel, hogy a folklórgyűjtés minél sikeresebb legyen. Néprajzosaink közül többen bekapcsolódtak a gyűjtőmunkába, és segítettek a szájhangomány megőrkítését. Voltak közös kiállításaink is, amelyeken bemutattuk, hogy a létrehozott

Dr. Sarorác György ny. múzeumigazgató ajánlotta megtekintésre a Magyar Kultúra Alapítvány Aulájában rendezett kiállítást

népi alkotások gyökerei nem szakadtak meg az anyaországgal.

1996-ban a magyar nép megünnepelte honfoglalásának és államalapításának 1100. évfordulóját. Mi, az itt élő horvátok az éppen folyó millenniumi évben pedig a magyarsággal együtt emlékeztünk meg ezekről a nagy eseményekről. Innen ered a kiállítás témája és címe.

Szándékunk, hogy bemutassuk a történetünket, azt, hogy honnan eredünk, mit őriztünk meg a múltból és milyen fejlődésen mentünk keresztül az új hazában. Ugyancsak bemutadjuk, hogy az anyaországhoz tartozunk, amely létezése óta a többi néppel együtt fáradozik a közpeurópai kultúra formálásán. Remélem, hogy a közreadott anyag átfogó képet nyújt rólunk, Magyarorszá-

gon élő horvátokról. Lehetővé teszi, hogy a magyarság és a velünk együtt élő többi kisebbség, jobban megismerjen, de szeretnének segítséget nyújtani a tanuló ifjúságnak és tanáraiknak is.

Dr. Sarosác György